

INFORMACJA O ZMIANACH DOTYCZĄCYCH ŚWIADCZENIA PIELĘGNACYJNEGO, SPECJALNEGO ZASIŁKU OPIEKUŃCZEGO ORAZ ZASIŁKU DLA OPIEKUNA OD 1 STYCZNIA 2024R.

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429), która na podstawie art. 43 pkt 4 lita wprowadziła zmiany do ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2023r. poz. 390 ze zm.), a na podstawie art. 51 – do ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297).

ZMIANY W PRZEPISACH DOT. ŚWIADCZENIA PIELĘGNACYJNEGO

1. OGRANICZENIE PRAWA OD ŚWIADCZENIA PIELĘGNACYJNEGO ZE WZGLĘDU NA WIEK OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Świadczenie pielęgnacyjne będzie przysługiwać wyłącznie osobom sprawującym opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia.

(podstawa prawna: art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych)

2. ZMIANA KATOLOGU OSÓB UPRAWNIONYCH DO UBIEGANIA SIĘ O ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE

Świadczenie pielęgnacyjne będzie przysługiwać, (bez konieczności zachowania kolejności n/w osób):

- 1) matce albo ojcu,
- 2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 oraz z 2022 r. poz. 2140) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
- 3) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego,

– jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

(podstawa prawna: art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, uchylene art. 17 ust. 1 a ustawy o świadczeniach rodzinnych)

3. BRAK REGULACJI DOTYCZĄCEJ CZASU POWSTANIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Ustawodawca zrezygnował ze wskazania okresu powstania niepełnosprawności osoby wymagającej opieki. Jednakże w związku z tym że świadczenie pielęgnacyjne będzie przysługiwać opiekunom osób w wieku do ukończenia 18 roku życia, ich niepełnosprawność musi powstać przed tą datą.

(podstawa prawna: uchylene art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych)

4. UCHYLENIE WARUNKU REZYGNACJI LUB NIEPODEJMOWANIA ZATRUDNIENIA LUB INNEJ PRACY ZAROBKOWEJ PRZEZ UBIEGAJĄCEGO O ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

Osoba sprawująca opiekę nad osobą niepełnosprawną nie będzie musiała rezygnować z aktywności zawodowej aby otrzymać świadczenie pielęgnacyjne. Tak samo rolnicy, małżonkowie rolników lub domownicy nie będą musieli rezygnować z prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym. W związku z tym, organ nie będzie już opłacał składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne.

(podstawa prawna: art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych)

5. ZACHOWANIE PRAWA OPIEKUNA DO INNYCH ŚWIADCZEŃ

Osoba sprawująca opiekę ubiegając się o świadczenie pielęgnacyjne może być uprawniona do własnej emerytury, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia.

6. PRAWO DO ŚWIADCZENIA PIELEGNACYJNEGO NA KAŻDĄ OSOBĘ NIEPEŁNOSPRAWNĄ NAD KTÓRĄ OPIEKUN SPRAWUJE OPIEKĘ

W przypadku, gdy opiekun sprawuje opiekę nad więcej niż jedną osobą niepełnosprawną w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności lub znacznym stopniu niepełnosprawności, to wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, podwyższa się po 100% na drugą i każdą kolejną osobę, nad którą sprawowana jest opieka (uwaga: dotyczy to tylko opiekunów: matki, ojca, opiekuna faktycznego, innym osób, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonków, osób będących rodziną zastępczą oraz osób prowadzących rodzinny dom dziecka).

Uwaga: *niezbędne jest złożenie wniosku o przyznanie kwoty podwyższonej*

(podstawa prawna: art. 17 ust. 3e ustawy o świadczeniach rodzinnych)

7. PRAWO DO POBIERANIA PRZEZ OPIEKUNA INNYCH ŚWIADCZEŃ NA PODSTAWIE USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH

Opiekun pobierający świadczenie pielęgnacyjne będzie – po spełnieniu przesłanek- mógł ubiegać się także o inne świadczenia z ustawy o świadczeniach rodzinnych (do których w stanie prawnym do 31.12.2023r. nie był uprawniony) takie jak:

- 1) świadczenia rodzicielskiego lub
- 2) świadczenia pielęgnacyjnego, lub
- 3) specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub
- 4) dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, lub
- 5) zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków w dla opiekunów.

(podstawa prawna: uchylene art. 27 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych)

8. ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE PO ŚMIERCI OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

W przypadku śmierci osoby wymagającej opieki, osoba sprawująca opiekę zachowuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki.

(podstawa prawna: art. 17 ust. 4 a ustawy o świadczeniach rodzinnych)

9. ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE NIEPRZYSŁUGUJE, JEŻELI OSOBA WYMAGAJĄCA OPIEKI BĘDZIE MIAŁA PRYZNANE PRAWO DO ŚWIADCZENIA WSPIERAJĄCEGO

podstawa prawna: art. 63 ust. 6 ustawy o świadczeniu wspierającym

10. POBIERANIE ŚWIADCZENIA PIEŁĘGNACYJNEGO NA NOWYCH ZASADACH

Osoba pobierająca świadczenie pielęgnacyjne, która sprawuje opiekę nad dzieckiem w wieku do ukończenia 18. roku życia i która będzie chciała po 31 grudnia 2023 r. otrzymać świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach (czyli z możliwością podejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez ograniczeń) musi po tej dacie zrezygnować z pobierania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie starych przepisów i złożyć wniosek o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie nowych przepisów.

Uwaga: opisane wyżej, nowe warunki przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, które obowiązywać będą od 1 stycznia 2024 r. nie dotyczą osób, które, na zasadzie zachowania praw nabytych, chcą i będą pobierać to świadczenie na podstawie przepisów dotychczasowych

11. ZASADA PRAW NABYTYCH - KONTYNUACJA POBIERANIA ŚWIADCZENIA PIEŁĘGNACYJNEGO NA STARYCH ZASADACH

Dla osób pobierających obecnie świadczenie pielęgnacyjne, które będą chciały kontynuować pobieranie tego świadczenia na starych zasadach ustawodawca wprowadziła następujące zasady.

- 1) w sprawach o świadczenie pielęgnacyjne, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe;
- 2) osoby, którym przed 1 stycznia 2024 r., albo nawet po tej dacie, ale, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., przyznane zostało co najmniej do dnia 31 grudnia 2023 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, zachowują, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., prawo do tych świadczeń nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane;
- 3) osoby, o których mowa w pkt 2 zachowują prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., również w przypadku, gdy osobie nad którą sprawują opiekę zostało wydane nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności. Warunkiem zachowania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w tym przypadku będzie złożenie wniosku o nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o niepełnosprawności, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności;

12. ZŁOŻENIE WNIOSKU O ŚWIADCZENIE WSPIERAJĄCE W TRAKCIE POBIERANIA ŚWIADCZENIA PIEŁĘGNACYJNEGO

Uwaga: przepisy przejściowe o świadczeniu wspierającym wprowadzają również dodatkową, negatywną przesłankę, która przewiduje, że świadczenie pielęgnacyjne przyznane na zasadach dotychczasowych, nie przysługuje jeżeli osoba wymagająca opieki będzie miała przyznane prawo do świadczenia wspierającego. W konsekwencji tego przepisu wprowadzone zostały także przepisy proceduralne określające:

- 4) zawieszenie postępowania o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, do czasu rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego w sytuacji gdy

osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyły wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego. Następnie ustalenie prawa do tego świadczenia w wyniku podjęcia zawieszono postępowania następuje po dokonaniu przez ZUS rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego;

- 5) **zawieszenie wypłaty przyznanego już świadczenia pielęgnacyjnego, jeżeli osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyła wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.** W przypadku odmowy przyznania osobie wymagającej opieki świadczenia wspierającego lub pozostawienia wniosku o to świadczenie bez rozpatrzenia, świadczenie pielęgnacyjne wypłaca się od miesiąca, w którym wstrzymano ich wypłatę do końca okresu na jaki je przyznano, jeżeli nadal osoba spełnia warunki określone w brzmieniu dotychczasowym;
- 6) **uznanie za nienależnie pobrane świadczenia pielęgnacyjnego, wypłaconego opiekunowi za okres, za który osoba wymagająca opieki otrzymała świadczenie wspierające i obowiązek jego zwrotu przez opiekuna wraz z odsetkami;**
- 7) **osoba z niepełnosprawnościami, składając wniosek o świadczenie wspierające będzie mogła zdecydować od jakiego miesiąca chce mieć przyznane przez ZUS świadczenie wspierające tak aby nie dopuścić do sytuacji otrzymania świadczenia wspierającego za ten sam okres za który jej opiekun otrzymał świadczenie pielęgnacyjne i tym samym uniknąć sytuacji powstania nienależnie pobranych świadczeń.**

(podstawa prawna: art. 63 ustawy o świadczeniu wspierającym)

13. OSOBA Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI NAD KTÓRĄ BYŁA SPRAWOWANA OPIEKA PO UKOŃCZENIU 18 ROKU ŻYCIA MOŻE UBIEGAĆ SIĘ O PRYZNANIE JEJ ŚWIADCZENIA WSPIERAJĄCEGO

ZMIANY W PRZEPISACH DOT. SPECJALNEGO ZASIŁKU OPIEKUŃCZEGO

1. LIKWIDACJA SPECJALNEGO ZASIŁKU OPIEKUŃCZEGO

Z dniem 1 stycznia 2024 r. zostaje uchylony art. 16a ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujący zasady przysługiwania specjalnego zasiłku opiekuńczego. Oznacza to, że od tej daty specjalny zasiłek opiekuńczy nie będzie już przyznawany. Jedynie, na podstawie przepisów przejściowych, zasiłek ten będzie mógł być przyznawany także po 31 grudnia 2023 r. w pewnych przypadkach na zasadzie zachowania praw nabytych.

2. W PRZYPADKU ŚMIERCI OSOBY WYMAGAJĄCEJ OPIEKI, OSOBA SPRAWUJĄCA OPIEKĘ ZACHOWUJE PRAWO DO OSTATNIEGO DNIA MIESIĄCA NASTĘPUJĄCEGO PO MIESIĄCU, W KTÓRYM NASTĄPIŁ ZGON OSOBY WYMAGAJĄCEJ OPIEKI.

Warunkiem kontynuacji wypłaty w/w świadczeń do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki aby zgon osoby wymagającej opieki nastąpił przed dniem 1 stycznia 2024r.

3. ZASADA PRAW NABYTYCH – KONTYNUACJA POBIERANIA SPECJALNEGO ZASIŁKU OPIEKUŃCZEGO PO 31 GRUDNIA 2023R.

Dla osób pobierających obecnie specjalny zasiłek opiekuńczy, które będą chciały kontynuować pobieranie tego świadczenia na starych zasadach ustawodawca wprowadziła następujące zasady.

- 1) w sprawach o specjalny zasiłek opiekuńczy, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe;
- 2) osoby, którym przed 1 stycznia 2024 r., albo nawet po tej dacie, ale, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., przyznane zostało co najmniej do dnia 31 grudnia 2023 r. prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, zachowują, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., prawo do tego świadczenia nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane;

- 3) osoby, o których mowa w pkt 2 zachowują prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., również w przypadku, gdy osobie nad którą sprawują opiekę zostało wydane nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności. Warunkiem zachowania prawa specjalnego zasiłku opiekuńczego w tym przypadku będzie złożenie wniosku o nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o niepełnosprawności, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności;
- 4) prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach dotychczasowych przysługiwać będzie również po upływie okresu zasiłkowego na który prawo zostało przyznane (czyli także na kolejne okresy zasiłkowe) pod warunkiem, że wniosek o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego na nowy okres zasiłkowy zostanie złożony w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym zakończył się dotychczasowy okres zasiłkowy.

14. SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY NIE PRZYŚLUGUJE JEŻELI OSOBA WYMAGAJĄCA OPIEKI MA PRZYZNANE PRAWO DO ŚWIADCZENIA WSPIERAJĄCEGO

Uwaga: przepisy przejściowe o świadczeniu wspierającym wprowadzają również dodatkową, negatywną przesłankę, która przewiduje, że specjalny zasiłek opiekuńczy przyznane na zasadach dotychczasowych oraz zasiłek dla opiekuna, nie przysługują jeżeli osoba wymagająca opieki będzie miała przyznane prawo do świadczenia wspierającego. W konsekwencji tego przepisu wprowadzone zostały także przepisy proceduralne określające:

- 5) zawieszenie postępowania o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna do czasu rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego w sytuacji gdy osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyły wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego. Następnie ustalenie prawa do ww. świadczeń w wyniku podjęcia zawieszono postępowania następuje po dokonaniu przez ZUS rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego;
- 6) zawieszenie wypłaty przyznanego już specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna jeżeli osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyła wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego. W przypadku odmowy przyznania osobie wymagającej opieki świadczenia wspierającego lub pozostawienia wniosku o to świadczenie bez rozpatrzenia specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna, wypłaca się od miesiąca, w którym wstrzymano ich wypłatę do końca okresu na jaki je przyznano, jeżeli nadal osoba spełnia warunki określone w brzmieniu dotychczasowym;
- 7) uznanie za nienależnie pobrane świadczenia: specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna, wypłaconego opiekunowi za okres, za który osoba wymagająca opieki otrzymała świadczenie wspierające.

W RAZIE DAJSZYCH WĄTPLIWOŚCI CO DO NOWYCH PRZEPISÓW REGULUJĄCYCH ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE ORAZ SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY W CELU UZYSKANIA INFORMACJI NALEŻY KONTAKTOWAĆ SIĘ Z TORUŃSKIM CENTRUM ŚWIADCZEŃ RODZINIE:

Email: sekretariat@tcsr.torun.pl

Tel. (56) 611 79 54